

artistic environment. The author in the article relies on the foreign and domestic experience of the researchers (M. Greene, S. Langer, J. Miller, I. Savenkova, I. Taylor, S. Grabli, Keon Suk Min), which emphasizes the special configuration of artistic practice and the importance of restoring art education «heart».

The article presents the criteria for the successful implementation of the holistic approach to the professional training of future art teachers: art as an embodied presence; art as a transformative dialogue; art as a critical way of learning the others; art as a spiritual adventure, art as a way of ecological life. This is the methodological basis for developing a highly competent specialist in the art pedagogy field.

The author pays attention to the conditions for implementing a holistic campaign into art pedagogy: the practical orientation of the classes, the social sphere of education, the creation of emotional comfort of environment and security; blurring of boundaries between specially organized occupations and daily life activity; a lively attitude to art.

Key Words: *holistic approach, art pedagogy, future art teachers, spirituality*

УДК 786.2 (070.2)

Псарьова Л. В.,

*концертмейстер школи мистецтв
(м. Бахмут Донецької області)*

Леськів В. О.,

*студент факультету початкової, технологічної та професійної освіти
(м. Слов'янськ Донецької обл.)*

Умови формування мотивації навчання гри на фортепіано в школярів

Стаття присвячена одній з актуальних проблем мистецької педагогіки – формуванню мотивації навчання гри на фортепіано в учнів. Автори зауважили, що становлення мотиваційної сфери учня визначається розвитком його як особистості з унікальним співвідношенням ціннісних орієнтацій, естетичних і мотиваційно-вольових переживань; змістовною спрямованістю потреб, інтересів і прагнень; способами набуття музичних знань, умінь і навичок та їх реалізації у виконавській діяльності; життєвим і художнім досвідом тощо. У роботі автори визначили і розкрили сутність педагогічних умов формування мотивації навчання гри на фортепіано: цілеспрямоване педагогічне керування процесом формування мотивації навчання гри на фортепіано; спонукання учнів до усвідомлення сенсу навчання гри на фортепіано; орієнтація процесу навчання на розвиток в учнів самостійності, активності, творчої ініціативи; стимулювання учнів до оволодіння вміннями цілеутворення, самооцінки і самоконтролю. Формування мотивації навчання гри на фортепіано вимагає правильної організації навчальної діяльності учня, це складний процес виконання учнем кількох дій, наприклад, аналізу умов, оцінки своїх можливостей, співставлення різних цілей між собою тощо. Важливо, щоб мотиваційна спрямованість навчання гри на фортепіано формувалася в учнів під керівництвом учителя, а не складалася стихійно.

Ключові слова: *мотивація, гри на фортепіано, школярі, педагогічні умови.*

Постановка проблеми у загальному вигляді... У Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті визначено основні завдання, пов'язані з духовним становленням особистості, формуванням її творчих здібностей, здатності до сприймання, розуміння і творення художніх образів, потреби в духовному самовираженні. Важлива роль у вирішенні цих завдань належить музичному мистецтву [2]. У зв'язку з цим перед музичною педагогікою постає багато проблем, серед яких однією з найактуальніших є проблема формування мотивації навчання музичного мистецтва. Її актуальність зумовлена суспільними вимогами до музичної освіти дітей, ідеями методологічної переорієнтації освітнього процесу на розвиток особистості учня, виховання його самобутності, самостійності, творчої активності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій... Проблема мотивації навчання є однією з провідних у педагогічній науці. Цим пояснюється велика кількість досліджень у цій царині, різноманітність точок зору на психолого-педагогічні аспекти формування мотиваційної сфери особистості. Ученими розглядаються теоретико-методологічні засади формування мотивації поведінки людини, її пізнавальної діяльності; критерії діагностики навчальних мотивів і способи їх формування в учнів різного віку тощо (Б. Ананьєв, В. Асеев, Ю. Бабанський, В. Давидов, Л. Занков, Д. Ельконін, Г. Костюк, О. Леонтьєв, А. Маркова, С. Рубінштейн, М. Скаткін, Г. Сухобська, Г. Щукіна, П. Якобсон та ін.).

Формувати мотивацію навчання гри на фортепіано – означає наповнити навчально-виконавську діяльність учнів таким змістом, який би забезпечував їх глибоке проникнення у сутність музичного мистецтва, викликав прагнення до осягнення й осмислення змісту музичних творів, спонукав до усвідомлення сенсу оволодіння грою на фортепіано, створював можливості для самостійної роботи над

музичним твором, активізував творчий потенціал учнів, стимулював оцінне ставлення до художніх явищ. При цьому має враховуватися, що становлення мотиваційної сфери учня зумовлено розвитком його як особистості, яка володіє унікальними співвідношеннями ціннісних орієнтацій, естетичних і мотиваційно-вольових переживань; змістовною спрямованістю потреб, інтересів і прагнень; способами набуття музичних знань, умінь і навичок та їх реалізації у виконавській діяльності; життєвим і художнім досвідом тощо.

Формування цілей статті... Одним із першочергових завдань дослідження процесу формування мотивації навчання гри на фортепіано є виявлення умов, які забезпечують ефективність цього процесу, що й становить мету статті.

Вклад основного матеріалу... Умова як філософська категорія відбиває універсальні відношення речі до тих чинників, завдяки яким вона виникає й існує. Особливістю умови є те, що вона сама по собі, без діяльності людини, не може перетворитися на нову дійсність, продукувати її, вона лише створює можливість нової речі як зумовленої. Завдяки наявності відповідних умов властивості речі переходять з можливості в дійсність. Умови не визначають також сутності речі, вони лише впливають на спосіб її існування. Активним, діяльним чинником впливу умов на спосіб існування певної речі виступає людина як суб'єкт діяльності [5].

Кожен учень володіє певним рівнем позитивної мотивації навчання, на який можна спертися, а також резервами її розвитку. Тому виявлення умов, які сприяють формуванню і розвитку мотивації, є важливим педагогічним завданням. При цьому ми виходимо з важливої позиції психологічної науки, яка виявляється у визнанні принципової можливості формування мотивації в ході навчання, а не тільки врахування й фіксації наявної мотивації [1].

Під педагогічними умовами формування мотивації навчання гри на фортепіано нами розуміються такі спеціально створені умови, які необхідні та достатні для розвитку потреби в музичній діяльності; виникнення спонуки до навчання гри на фортепіано; засвоєння досвіду музично-виконавської діяльності, його осмислення; досягнення позитивних успіхів у оволодінні грою на фортепіано.

На основі теоретичного аналізу досліджуваної проблеми, узагальнення досвіду роботи учителів гри на фортепіано, власних спостережень нами були виділені умови, які, на наш погляд, є найістотнішими для формування мотивації навчання гри на фортепіано, а саме:

- цілеспрямоване педагогічне керівництво процесом формування мотивації навчання гри на фортепіано;
- спонукання учнів до усвідомлення сенсу навчання гри на фортепіано;
- орієнтація процесу навчання на розвиток в учнів самостійності, активності, творчої ініціативи;
- стимулювання учнів до оволодіння вміннями цілеутворення, самооцінки і самоконтролю.

Розглянемо означені умови детальніше.

Ефективність навчання гри на фортепіано значною мірою визначається якістю педагогічного керівництва цим процесом, суть якого полягає в доцільному впливі на учня з метою організації і мотивації його діяльності, спрямованої на оволодіння музично-теоретичними знаннями та виконавськими вміннями; у встановленні духовної спільності з учнем, стосунків взаємної поваги і довіри. Підсилюючи то одні, то інші мотиви навчання, роблячи їх особисто значущими, вчитель може керувати діяльністю учня із оволодіння грою на фортепіано. Тому важливою умовою формування мотивації навчання гри на фортепіано є *педагогічне керівництво цим процесом*.

Організація процесу навчання полягає у створенні сприятливих умов для досягнення поставлених цілей, спрямованих на стимулювання самостійності й активності учня в навчанні; поступового і цілеспрямованого переведення навчання, його змісту і способів на дедалі вищий рівень. Це досягається шляхом постійного ускладнення змісту і форм навчальних завдань, залучення учнів до самоорганізації і самоконтролю в навчанні, самооцінки музично-виконавських досягнень тощо. Найбільш ефективним є таке керування навчанням гри на фортепіано, яке максимально сприяє виникненню прагнення до саморегуляції, самовиховання, допомагає усвідомити мету і завдання навчання [3].

Процес організації навчання – це одночасно і процес його регулювання, яке здійснюється на основі спостереження, аналізу і контролю за перебігом навчання, його результатами. Зокрема, якщо запропоновані навчальні завдання виконуються учнем поверхово, не дають бажаного результату, вчителю слід проаналізувати характер виконання завдання, способи навчання, виявити типові помилки, причини їх появи. Регулювання діяльності учня здійснюється також на основі вивчення різних впливів на індивідуальність учня (зниження працездатності, послаблення уваги, накопичення негативного досвіду тощо). У цих випадках необхідне коригування діяльності навчання, пов'язане з усуненням виявлених причин.

Важливе значення має контроль за навчанням, призначення якого полягає в тому, щоб установити ступінь підготовленості учня до навчання гри на фортепіано; отримати інформацію про перебіг навчання; визначити труднощі, помилки учня та встановити їх причини; на цій основі виявити

ефективність організації навчання, обсяг, глибину, усвідомленість, дієвість засвоєних знань і вмінь. У процесі контролю відбувається порівняння поставленої цілі навчання гри на фортепіано з реальними освітньо-виконавськими досягненнями учня.

Із позицій психологічної науки найсприятливіші умови для здійснення діяльності навчання виникають тоді, коли її мета усвідомлюється і переживається учнем як особистісно значуща, тобто посідає в структурі його мотиваційної сфери місце провідного мотиву. Особливість цього мотиву полягає в тому, що він безпосередньо пов'язаний зі змістом, особистісною значущістю навчання. Зміна мотиву навчання принципово перебудовує сенс цієї діяльності, і навпаки, зміна сенсу навчання зумовлює появу нових мотивів. Тому *спонукання учня до усвідомлення сенсу навчання гри на фортепіано є наступною умовою формування мотивації цієї діяльності.*

Усвідомлення сенсу навчання гри на фортепіано, його особистісної значущості не відбувається автоматично в ході засвоєння виконавських умінь і способів дій – його потрібно виховувати в учня через особистісне ставлення до музичного мистецтва. Це переживання виникає як результат відображення музичних впливів у свідомості учня, в його реальних і потенційних можливостях, близьких і перспективних цілях навчання гри на фортепіано. Відтак виявлення учнем сенсу навчання в кожному конкретному випадку має вирішальне значення для організації вчителем процесу оволодіння грою на фортепіано.

Для учня музична діяльність може мати різний сенс, що й визначає мотивацію його навчання гри на фортепіано. Так, він може виявляти різний інтерес до таких предметів, як теорія музики, сольфеджіо, музична література, а тому мати різні навчальні досягнення. Один і той же учень може виявляти більш-менш зрілі форми мотивації до однієї музичної діяльності, і пасивність, байдужість – до іншої. Так само одна й та ж поведінка учня на заняттях з музики може визначатися різними мотивами, а отже, мати різну значущість і спонукальну силу. В одному випадку його цікавить зміст самого предмета і він бачить шлях від його вивчення до майбутньої професії, в іншому – діє поєднання кількох спонукань. У всіх цих випадках дія одна й та ж (так само, як і мета), але мотиви різні.

Залежно від сенсу, діяльність навчання може набувати різних мотиваційних характеристик. Наприклад, учень виконує конкретне навчальне завдання: проставити зручну аплікатуру, зробити аналіз засобів виконавської виразності, самостійно довчити музичний твір тощо. Як усвідомлюється ним мета цієї роботи, який сенс вона має для нього? Щоб відповісти на це питання, потрібно знати, у чому полягає мотив цієї діяльності. Якщо п'єса вивчається на вимогу вчителя, цей мотив має ситуативний характер, тому сам процес роботи над твором може не викликати в учня особливого інтересу і виконуватися формально. Якщо ж це завдання виконується завдяки прагненню оволодіти інструментом, набути певних виконавських навичок і вмінь, то ця значно ширша за сферою дії спонукань буде більш адекватним і ефективним мотивом.

Сенс діяльності учня полягає не тільки в отриманні результату, адже приваблювати може діяльність сама по собі. Так, учневі може подобатися процес розучування твору, що свідчить про наявність процесуального компонента мотивації. Прагнення подолати труднощі в навчальній діяльності, випробувати свої сили і здібності також може стати особистісно значущим мотивом навчання. Домінуючим може бути й навчально-виконавський мотив, коли навчання гри на фортепіано суб'єктивно здійснюється ради пізнання музичного мистецтва, оволодіння системою знань і виконавських умінь, ради саморозвитку й самовдосконалення себе як особистості.

Коли йдеться про провідний мотив, що спонукає людину, мають на увазі її життєві цілі. Наприклад, учень цілеспрямовано розучує п'єсу, запропоновану йому вчителем. Який особистісний сенс має для учня ця ціль, залежить від того, який мотив спонукає його навчальну діяльність. Якщо цей мотив полягає в тому, щоб приготуватися до майбутньої професії, розучування п'єси буде мати для нього один сенс. Якщо ж цей мотив полягає в тому, щоб тільки скласти екзамен (зіграти п'єсу на академконцерті), то сенс навчання буде вже іншим, і учень по-іншому ставитиметься до розучування п'єси.

Якщо домінуючим мотивом навчання гри на фортепіано виступає не навчально-виконавський мотив, а якийсь інший, то саме по собі навчання для учня не має особливого сенсу або зовсім не має сенсу, хоча й у цьому випадку він може досить старанно вчитися (у плані вміння відтворити набуті знання і вміння).

Формування мотивів, які б надали навчання гри на фортепіано значущого для учня сенсу, в світлі якого його самостійна діяльність ставала б сама по собі життєвою цінністю, є вкрай важливим, оскільки сподіватися на те, що такі мотиви з'являться самі по собі, не доводиться. Як показує досвід, при стихійному формуванні мотивації навчання гри на фортепіано для багатьох учнів сенс навчання залишається малоусвідомленим.

Наступна умова формування мотивації навчання гри на фортепіано – *орієнтація процесу навчання на розвиток в учнів самостійності, активності, творчої ініціативи.*

Проблема виховання самостійності є центральною в фортепіанній педагогіці, охоплюючи всі аспекти діяльності педагога й учнів у процесі навчання гри на фортепіано. Це, насамперед, проблема формування свідомого ставлення до музичного мистецтва, вміння правильно визначати цілі, завдання і способи роботи над музичним твором на основі глибокого вивчення авторського тексту. Стосовно навчання гри на фортепіано самостійність може виявитися в умінні учня без сторонньої допомоги зорієнтуватися в незнайомому матеріалі, правильно прочитати нотний текст, скласти переконливу інтерпретацію твору; у знаходженні ефективних шляхів розучування твору, необхідних прийомів і засобів втілення художнього задуму, критичній оцінці результатів власної музично-виконавської діяльності тощо.

Велике значення для розвитку самостійності має максимальна зосередженість на уроках. Якщо педагог основну роботу братиме на себе, то учні будуть пасивними, їхня ініціатива не розвиватиметься. Якщо ж він організовуватиме роботу так, щоб основна художньо-пізнавальна діяльність належала учневі, це сприятиме розвитку його активності. Самостійна робота повинна бути посиленою для учнів і водночас досить складною. Непосильні завдання можуть викликати в учня невпевненість у своїх можливостях, а надто легкі завдання не розвиватимуть достатньою мірою здібності учнів.

Проблема самостійності навчання гри на фортепіано включає в себе формування уміння ініціативно й творчо займатися на фортепіано. Для того, щоб навчити учня свідомо і самостійно вирішувати художні завдання, можливі такі шляхи: цілеспрямоване вправлення; самостійна робота учня на уроці; розвиток слухової уваги; виховання самоконтролю; правильне дозування завдань тощо. З позиції сучасної науки основою самостійності й творчої ініціативи виступає активність мислення людини. Відомі в практиці прийоми і способи активізації музичного мислення Г. Ципін звів до одного: прилучення учня-виконавця до уважного, неперервного вслуховування у свою гру. Музикант, який уважно слухає себе, не може залишатися пасивним, внутрішньо індиферентним, емоційно й інтелектуально бездіяльним. Тому постає завдання: навчити учня слухати себе, переживати процеси, які відбуваються в музиці. Розвиваючи здатність учня вслуховуватися у власну гру, переживати й осмислювати різні звукові комплекси, учитель має змогу трансформувати активне мислення свого вихованця у самостійне, а на наступних етапах – у творче [6, с. 172].

Процес розвитку самостійного мислення складний і тривалий. Уміння самостійно мислити не приходить саме, воно виховується шляхом певного тренування волі й уваги. Педагог повинен скористатися природною допитливістю учня і спрямувати її, допомогти йому переходити від осмислення простих питань до розуміння більш складних. Підвищувати якість самостійної роботи – означає послідовно розвивати мислення учня і здатність до самоконтролю, привчати до подолання труднощів, самостійно справлятися з дедалі складнішими завданнями, а також виявляти ініціативу у доборі необхідних для їх виконання способів і прийомів. Одним із показників самостійного мислення музиканта є здатність до власної, неупередженої, незалежної від зовнішніх впливів оцінки різних музичних явищ, критичного ставлення до власної музичної діяльності.

Стимулювання учнів до оволодіння вміннями цілеутворення, самооцінки і самоконтролю є наступною умовою формування мотивації навчання гри на фортепіано.

Мотиви, навіть найбільш позитивні, створюють лише потенційну можливість розвитку учня, оскільки їх реалізація залежить від процесів цілеутворення, тобто вміння учня ставити цілі й досягати їх у навчанні [4]. Основна ціль навчання гри на фортепіано полягає в оволодінні вміннями розучувати і художньо виконувати музичні твори; основний засіб засвоєння узагальненого музично-виконавського досвіду. Для визначення мотивів навчання велике значення має те, які саме цілі учень ставить перед собою. Їх діапазон може бути досить широкий: від найвіддаленіших (формування якостей і властивостей особистості) – до формування певних способів дій. При цьому перші не можуть бути досягнуті інакше, як через досягнення близьких цілей. Водночас досягнення близьких цілей саме собою ще не забезпечує досягнення віддалених.

Слід враховувати, що образ або усвідомлення майбутнього результату стають ціллю тільки тоді, коли є потреба, прагнення, бажання досягти або наблизитися до цього результату. Спонукальна сила цілі – в її усвідомленості, визначеності, конкретності, співвіднесенні з іншими цілями особистості. Без цілей найкращі мотиви можуть залишитися лише добрими намірами.

Розглянемо види, етапи, якості та вияви цілей навчання гри на фортепіано. Такими видами можуть бути кінцеві (наприклад, розучити й виконати твір) і проміжні цілі (наприклад, домогтися технічно досконалого засвоєння певного прийому гри). Етапами реалізації цілей є їх постановка, обґрунтування, мисленнєве передбачення результату і способу його досягнення, апробація цілі дією, конкретизація кінцевої цілі у вигляді проміжних, вибір з кількох цілей найбільш реальної, побудова плану дій. Якості цілей: нові, неординарні, ординарні, гнучкі, перспективні, стійкі, нестійкі тощо. Виявами цілей виступають: доведення роботи над твором до художнього виконання або її постійне

відкладання; прагнення до завершеності навчальних дій або їх незавершеність; подолання перешкод або зрив роботи при їх виникненні; відсутність відволікань або постійні відволікання тощо.

Щоб реалізувати певний навчальний мотив, наприклад, оволодіти якимось прийомом гри на музичному інструменті, учень має реалізувати кілька проміжних цілей, а саме: навчитися бачити віддалені результати оволодіння цим прийомом, підпорядкувати їм етапи нинішньої навчальної роботи; ставити цілі виконання навчальних дій, самоконтроль за ними тощо. Крім того, учень повинен уміти співвідносити усвідомлювані цілі своїх дій з мотивами навчання, до яких ці дії відносяться.

Дуже важливо навчити учня усвідомленому прийняттю й активній постановці цілі. На заняттях з фортепіано, при аналізі нового твору, його інтерпретації, перевірці зробленого учень підводиться до самостійної постановки своїх цілей, які мають особистісний зміст. Слід прагнути до послідовного відпрацювання постановки нових цілей – гнучких, перспективних, дедалі складніших, але реальних, що відповідають можливостям учня. Формування усвідомленого цілеутворення здійснюється тоді, коли вчитель заохочує учня до постановки цілей навчальної роботи, їх обґрунтування і досягнення. Усвідомлення цілі збільшує вірогідність її досягнення, посилює мотивацію навчання. Коли учень знає, що саме допоможе йому досягти цілі, коли ціль поділяється на відносно нескладні етапи, то це посилює інтерес до навчання.

Як і мотиви, цілі можуть розрізнятися за своїм змістом. Наприклад, учень може вміти самостійно ставити цілі, але саме ці цілі можуть не відповідати завданням навчання. Тому в нього необхідно формувати такі уміння цілеутворення: прийняття і розуміння цілі, поставленої вчителем, підпорядкування їй своєї поведінки; самостійної постановки цілей, визначення реальності їх досягнення шляхом співвіднесення зі своїми можливостями; заміни нереальних цілей реальними; визначення послідовності головних і другорядних цілей; постановки нових цілей з урахуванням рівня досягнення попередніх цілей; конкретизації цілі, визначення її залежності від умов і в зв'язку з цим постановки нових завдань тощо. Хоча означені цілі різняться між собою, разом вони складають *здатність* учня до *цілеутворення* в навчальній діяльності. Ця здатність є одним із основних компонентів мотиваційної сфери учня.

Виховуючи вміння цілеутворення в навчанні, слід зміцнювати адекватну самооцінку і рівень домагань учня, вчити його розрізняти свої здібності в цілому і зусилля при вирішенні певного завдання, і тим визначати реалістичність цілі. Адекватній самооцінці сприятиме навчання учня грамотному поясненню своїх успіхів і невдач, відзначення навіть незначних проміжних результатів навчання. Важливо, щоб учень чітко усвідомлював, чого він уже досягнув на інструменті, і що необхідно ще зробити.

Перетворення учня в справжнього суб'єкта навчання гри на фортепіано пов'язане з оволодінням ним діями самооцінки і самоконтролю, з умінням здійснювати їх самостійно, без допомоги і втручання вчителя. Самооцінка діяльності навчання – це оцінка учнем міри досягнення поставлених цілей. Вона посідає важливе місце в регулюванні навчальної поведінки, виступаючи «стрижнем» усього процесу саморегулювання навчання на всіх його етапах, включаючись до структури мотивації, визначаючи спрямованість самоконтролю, вибір засобів його здійснення і значно впливаючи на інтерпретацію досягнутого ефекту поведінки.

Висновки... Отже, формувати мотивацію навчання гри на фортепіано – означає поставити учня в такі умови виховання самостійності, активності, творчої ініціативи, за яких би бажані мотиви і цілі склалися і розвивалися з урахуванням і в контексті набутого ним досвіду, його індивідуальності, внутрішніх прагнень. Це вимагає правильної організації навчальної діяльності учня, орієнтування його на оволодіння вміннями цілеутворення, самоконтролю і самооцінки в процесі навчання гри на фортепіано. Цей процес – не одномоментна дія, а складний процес виконання учнем кількох дій, наприклад, аналізу умов, оцінки своїх можливостей, співставлення різних цілей між собою тощо. Важливо, щоб мотиваційна спрямованість навчання гри на фортепіано формувалася в учнів під керівництвом учителя, а не складалася стихійно.

Список використаних джерел та літератури:

1. Ильин Е. П. Мотивация и мотивы / Евгений Павлович Ильин. – СПб: Питер, 2006. – 512 с.
2. Козир А. В. Основні тенденції розвитку мистецької освіти на сучасному етапі / А. В. Козир [Електронний ресурс] // Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти. – 2016. – № 3. – С. 25 – 37. – Режим доступу: http://pptma.dn.ua/files/2016/3/4.Kozyr_s.25-37.pdf
3. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) / Галина Микитівна Падалка. – К.: Освіта України, 2008. – 274 с.
4. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи: Підручник / Олександра Яківна Савченко. – К.: Абрис, 1997. – 416 с.

5. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии / Сергей Леонидович Рубинштейн. – СПб.: Питер Ком, 2002. – 720 с.
6. Цыпин Г. М. Музыкально-исполнительское искусство: теория и практика / Геннадий Моисеевич Цыпин. – СПб.: Алетейя, 2001. – 320 с.

Транслітерований список літератури:

1. Il'in E. P. Motivacija i motivy. Sankt-Peterburg, Piter, 2006, 512 p.
2. Kozyr A. V. Osnovni tendentsii rozvytku mystetskoj osvity na suchasnomu etapi. [Elektronnyi resurs]. Profesionalizm pedahoha: teoretychni i metodychni aspekty, 2016, Volume 3, pp. 25-37, Rezhym dostupu: http://pptma.dn.ua/files/2016/3/4.Kozyr_s.25-37.pdf
3. Padalka H. M. Pedahohika mystetstva (Teoriia i metodyka vykladannia mystetskykh dystsyplin). Kyiv, Osvita Ukrainy, 2008, 274 p.
4. Savchenko O. Ya. Dydaktyka pochatkovoi shkoly: Pidruchnyk. Kyiv, Abrys, 1997, 416 p.
5. Rubinshtejn S. L. Osnovy' obshhej psixologii. Sankt-Peterburg, Piter Kom, 2002, 720 p.
6. Czy'pin G. M. Muzy'kal'no-ispolnitel'skoe iskusstvo: teoriya i praktika. Sankt-Peterburg, Aletejya, 2001, 320 p.

Аннотация

**Условия формирования мотивации обучения игре на фортепиано у школьников
Псарова Л. В, Леськив В. А.**

Статья посвящена одной из актуальных проблем художественной педагогики – формированию мотивации обучения игре на фортепиано у учащихся. Авторы отметили, что становление мотивационной сферы ученика определяется развитием его как личности с уникальным соотношением ценностных ориентаций, эстетических и мотивационно-волевых переживаний; содержательной направленности потребностей, интересов и стремлений; способами приобретения музыкальных знаний, умений и навыков и их реализации в исполнительской деятельности; жизненным и художественным опытом и тому подобное. В работе авторы определили и раскрыли сущность педагогических условий формирования мотивации обучения игре на фортепиано: целенаправленное педагогическое управление процессом формирования мотивации обучения игре на фортепиано; побуждения учащихся к осознанию смысла обучения игре на фортепиано; ориентация процесса обучения на развитие у учащихся самостоятельности, активности, творческой инициативы; стимулирование учеников к овладению умениями целеполагания, самооценки и самоконтроля. Формирование мотивации обучения игре на фортепиано требует правильной организации учебной деятельности ученика, это сложный процесс выполнения учеником нескольких действий, например, анализа условий, оценки своих возможностей, сопоставление различных целей между собой и тому подобное. Важно, чтобы мотивационная направленность обучения игре на фортепиано формировалась у учащихся под руководством учителя, а не складывалась стихийно.

Ключевые слова: мотивация, игра на фортепиано, школьники, педагогические условия.

Summary

Conditions for Forming the Schoolchildren's Motivation of Playing Piano

Psarova L. V., Leskiv V. O.

The article deals with the one of the most urgent problems of artistic pedagogy – the formation of the schoolchildren's motivation of learning playing piano. The authors noted that the formation of the student's motivational sphere is determined by the development of him or her as a person with a unique relationship of value orientation, aesthetic and motivational and volitional experiences; meaningful orientation of needs, interests and aspirations; ways of acquiring musical knowledge, abilities and skills and their implementation in performing activities; life and artistic experience, etc. In the work, the authors identified and revealed the essence of the pedagogical conditions for the formation of the motivation to study playing the piano: purposeful pedagogical control of the process of forming the motivation to study playing the piano; encouraging students to realize the meaning of studying playing the piano; the orientation of the learning process to the development of students' autonomy, activity, creative initiative; stimulating students to master the skills of goal-formation, self-esteem and self-control. Formation of the motivation to study playing the piano requires the correct organization of schoolchildren activities, this is a complex process of student performance of several actions, for example, the analysis of conditions, assessment of their capabilities, matching different goals among themselves, etc. It is important that the schoolchildren's motivational orientation to study playing the piano was formed under the control of the teacher, rather than spontaneously.

Key Words: motivation, piano playing, schoolchildren, pedagogical conditions.